

Onderwerp **Initiatiefvoorstel BEPERKING BETAALDE NEVENFUNCTIES**
Van **A van Bokkem en W.J. Bos, leden van de PvdA fractie**
Aan **Provinciale Staten van Utrecht**

Op 12 september werd een door de PvdA-fractie voorgelegde notitie, met diverse bijlagen, over het onderwerp Nevenfuncties, in de commissie Bestuur en Middelen besproken. Aan het slot van die bespreking werd door de heer van Bokkem toegezegd met een initiatiefvoorstel te komen. Op verzoek van verschillende leden van de commissie passeert dit initiatiefvoorstel eerst de commissie BEM voor advies.

Alvorens tot de inhoud over te gaan willen de leden van de PvdA-fractie hun waardering uitspreken voor de wijze van behandeling van genoemde notitie door de commissie BEM op 12 september. De bijdragen van alle fracties, de bijdrage van de heer Staal evenals het debat daarover hebben wij als zeer positief ervaren.

INITIATIEFVOORSTEL

1. Inleiding

PvdA is van mening dat de Provincie als bestuurlijk en politiek orgaan van alle twijfel op het terrein van integriteit, belangenverstrengeling, verspilling, buiten proportioneel belonen e.d. verschoond moet blijven. Het huidige tijdgewricht stelt, onder meer vanwege de nadruk op beeldvorming, zwaardere eisen aan publieke personen, hetzij benoemd dan wel gekozen. De provincie staat in de schijnwerper als onderdeel van de bestuurlijke kolom en neemt als onderdeel van deze bestuurlijke kolom de burgers op velerlei wijze de maat. De Provincie, en alle daaronder functionerende personen: ambtenaren, Statenleden, gedeputeerden en de Commissaris van de Koningin dienen geen aanleiding te geven, noch de schijn te wekken dat er voor hen andere maatstaven gelden dan voor de mensen die zij besturen en waarvoor zij werkzaam zijn. Het bestuur van de provincie, de leden van GS en de cvdK als voorzitter van PS functioneert in een glazen huis.

De Provincie is in haar functioneren afhankelijk van de publieke functie van de cvdK en van de gedeputeerden als het bestuur van de provincie. De cvdK vertegenwoordigt in persoon de provincie. Hij is het boegbeeld. De privé persoon en de functionaris worden door de burger als één ongedeelde persoon gezien. Als de privé persoon zaken zou doen die niet door de beugel kunnen heeft de Provincie een probleem. Ook, maar in mindere mate, geldt dit voor de gedeputeerden.

Als volksvertegenwoordigend orgaan moeten de Provinciale Staten deze taak nadrukkelijk beheren.

Daarom is de PvdA-fractie van mening dat er paal en perk moet worden gesteld aan de in principe ongebreidelde mogelijkheid van het hebben van betaalde nevenfuncties waarvan de verdiensten naar privé personen vloeien, de z.g. niet functiegebonden nevenfuncties. Wij vinden dat niet passen bij de functies van de leden van GS en de cvdK en constateren dat het bijdraagt aan sterke negatieve beeldvorming van de overheid c.q. de provincie.

2. Personen op wie dit initiatief betrekking heeft

Dit initiatiefvoorstel beperkt zich tot leden van GS en de cvdK. Wij hebben overwogen dat voor de ambtenaren van de provincie een regeling bestaat en dat recent op dat vlak aanvullende activiteiten in het kader van de integriteit worden ondernomen. Bovendien ligt daartoe, tenzij er signalen zijn van het tegendeel, het initiatief bij de secretaris-directeur van de provincie.

Voor de leden van de Provinciale Staten is bij de aanvang van deze statenperiode een Gedragscode Provinciale Staten vastgelegd (20 oktober 2003) Het verdient overigens aanbeveling de werkzaamheid van deze gedragscode aan het einde van de statenperiode te evalueren zodat de nieuwe staten na de verkiezingen van 2007 kunnen beslissen over eventuele wijzigingen.

Voor de leden van GS, inclusief de cvdK bestaat eveneens een gedragscode (vastgelegd door PS op 18 maart 2003) Daarnaast geeft de provinciewet specifieke voorschriften voor de cvdK. Een aantal van de voorstellen hierna hebben betrekking op deze gedragscode, een ander deel is verder strekkend en wacht op te treffen maatregelen op nationaal niveau.

3. Melding van niet functiegebonden nevenfuncties

De cvdK is verplicht volgens de provinciewet de niet functiegebonden nevenfuncties te melden aan de Staten. In de praktijk van de Utrechtse provincie wordt dat gemeld aan het convent van fractievoorzitters. Deze doen hun zegje en daarna treft de cvdK zijn beslissing. Deze gegroeide werkwijze heeft de geur van achterkamertjes.

Daarom wil de PvdA-fractie dat in het vervolg het convent van fractievoorzitters, steeds nadat een dergelijk voornemen door de cvdK is gedaan, zich daarover schriftelijk verantwoordt aan de Staten.

Het lid van GS dat zich voorneemt een niet functiegebonden nevenfunctie te aanvaarden moet dit voornemen in het college van GS brengen (artikel 3, lid 3). Na aanvaarding van een dergelijke functie rust wel de plicht tot publicatie en tot de mededeling of een dergelijke functie bezoldigd is. Dit melden van een voornemen in de boezem van GS is naar de mening van de PvdA-fractie minder gelukkig. (Hoewel ook de PvdA fractie is op 18 maart 2003 akkoord gegaan met de gedragscode voor GS)

Voortschrijdend inzicht brengt ons tot de opvatting dat dit voornemen ook bekend moet worden gemaakt bij PS. Daarvoor kan eveneens het convent van fractievoorzitters dienen. Het convent rapporteert ook weer schriftelijk aan PS.

De PvdA fractie stelt voor de gedragscode conform aan te passen.

4. Niet functiegebonden functies beperken

Onze fractie is niet principieel tegen nevenfuncties, ook niet tegen nevenfuncties die niet uit hoofde van het ambt (cvdK dan wel leden van GS) worden vervuld. Nevenfuncties kunnen een sterke positieve werking hebben vanwege de maatschappelijke wisselwerking. Maar de PvdA fractie is van oordeel dat het in principe onbeperkte aantal niet functiegebonden nevenfuncties moet worden beperkt. In haar eerdere notitie aan de commissie BEM werden drie mogelijkheden voorgelegd: geen nevenfuncties bij commerciële ondernemingen, een af te grenzen aantal nevenfuncties en tenslotte de maximale tijd vastleggen die aan deze nevenfuncties mag worden besteed. In de discussie in de commissie BEM werd door de heer Nugteren nog een vierde criterium toegevoegd namelijk de mate van meerwaarde voor de provincie.

Wij zijn van mening dat het vaststellen van een bepaalde maximale tijd per week voor deze nevenfuncties niet werkbaar is omdat het niet voor PS niet controleerbaar is. Ook het begrenzen van een aantal nevenfuncties stuit op bezwaren. Immers, als men naar de lijstjes van deze functies van de verschillende cvdK's bekijkt valt op hoe verschillend van aard deze

nevenfuncties zijn: appels en peren. Daarom achten wij een beperking tot een bepaald aantal nevenfuncties niet goed mogelijk. (In andere situaties waarin er geen sprake is van appels en peren, is dat wel mogelijk, zie de code Corporate Governance-code van de commissie Tabaksblat inzake het maximaal aantal commissariaten.)

Omdat de hoofdfunctie van de cvdK, hetzelfde geldt voor leden van GS, zich afspeelt in het publieke domein, achten wij het voor de hand liggend dat niet functiegebonden nevenfuncties liggen in het publieke en het semi-publieke domein. Dat betekent dat wij vinden dat van deze nevenfuncties in het commerciële domein moet worden afgezien. Een uitzondering betreft commerciële functies waar uitdrukkelijk sprake is van een aantoonbare provinciale meerwaarde. In dergelijke situaties is het wat onze fractie betreft mogelijk ook een nevenfunctie in een commerciële onderneming uit te oefenen.

De PvdA fractie is van mening dat, indien de Staten daarmee instemmen, een dergelijke beleidslijn niet hoeft te wachten op landelijk beleid. Provinciale Staten van Utrecht kunnen deze beleidslijn vaststellen en daar naar handelen. Uiteraard worden bestaande afspraken van de cvdK en leden van GS gerespecteerd. Commissariaten bij commerciële ondernemingen kunnen na afloop van een zittingsperiode, na het overnemen van dit voorstel, niet worden gecontinueerd.

5. Een afdrachtregeling ter beperking van de inkomsten uit niet functiegebonden nevenfuncties

CvdK's hebben een goed inkomen evenals leden van GS. Het kan naar onze mening niet zo zijn dat naast dat inkomen een tweede stroom aan inkomen bestaat zonder een enkele beperking. De bestaande situatie is nadelig voor het imago van de provincie, zie ook de inleiding van deze notitie.

Daarom heeft onze fractie de voorkeur voor een regeling waarbij een deel van deze neveninkomsten via de fiscus terugvloeit in de rijkskas. Dit pleidooi betekent, in tegenstelling tot de opvatting onder punt 4, dat een dergelijke regeling slechts op landelijk niveau kan worden getroffen.

Terzijde merken wij op dat de Utrechtse cvdK zich voor een procentuele afdrachtregeling heeft uitgesproken. Een dergelijke afdrachtregeling bestaat al voor leden van de Tweede Kamer. (zie bijlage). Ons voorstel is kort en goed dat leden van GS en de cvdK's zich aansluiten bij deze regeling. Als men wil is de implementatie snel te realiseren.

6. Openbaarmaking van inkomsten van niet functiegebonden nevenfuncties

De minister van Binnenlandse Zaken heeft aangekondigd met wetgeving te komen die de verdiensten uit niet functiegebonden nevenfuncties van alle politieke ambtsdragers verplicht deze openbaar te maken. In dat licht heeft het geen zin dat de Staten van Utrecht daarover alsnog uitspreken.

7. Verzwaring functie cvdK

Gegeven de discussie in de commissie zien wij af van nadere voorstellen op dit punt. Wij zijn overtuigd geworden van de onmogelijkheid om de cvdK met een gewone portefeuille ter verantwoording te roepen.

Dat neemt overigens niet weg dat wij zeer geporteerd zijn voor de rol die de cvdK van Utrecht in toenemende mate op zich neemt; trekker van beelbepalende provinciale projecten zoals Hart van de Heuvelrug, een cvdK die vastgelopen projecten zoals het Stationsgebied Driebergen/Zeist vlottrekt, een cvdK die vastgelopen overleg tussen gemeenten en het Rijk weer op gang brengt, etc.

Dat is een rol die wij zeer toejuichen en die wij versterkt willen zien.